

OLJEVÄXTER

Höstoljeväxter

Albin Gunnarson, Svensk Raps AB

Provingen av höstrapssorter i Sverige fortsätter att öka. Under 2007 prövades 27 linjesorter och 20 hybrid sorter vilket är totalt 11 sorter fler än 2006. Under året har funnits 8 linjeförsök (OS 23) och 10 hybridförsök (OS 24) samt 6 mindre sortförsök (OS 22, VSO 701, L7-822) där både hybrid och linjesorter ingått. Dessa 7 försök har varit placerade i Halland, Värmland, Närke, Sörmland, Uppland och Västmanland. 2 försök av dessa utvintrade eller kasserades. Av de 18 OS 23 och OS 24 försöken har vardera ett i varje serie kasserats.

Resultaten från sortförsöken har delats in i tre områden: sydvästra Götaland (område A), sydöstra Götaland (område B) samt norra Götaland och Svealand (område D, E, F). Att bäst bedöma en sorts avkastningspotential sker genom att studera flerårsmedeltal. Det stora antalet sorter i provning samt marknadens stora intresse för raps gör att flera sorter med bara ett litet antal år i provning ofta kommer ut på marknaden. Därför kan det även vara intressant att titta på resultat från bara ett fåtal år och försök. Dessa resultat skall dock hanteras med försiktighet.

Försök 2007

I Skåne präglades hösten 2006 av regn och åter regn. Därför är många försök etablerade lite senare än normalt. Samtidigt blev den milda hösten räddningen för rapsen och skördarna i försöken är trots allt ganska normala i Skåne och lite högre än normalt i Mellansverige. Försöken på Gotland har

lidit av sommarens torra och har gett lite lägre skörd. Överlag kan årets sortförsök betecknas som mycket goda med lagom grad av vinterpåfrestning som givit mycket information om sorternas odlingsegenskaper. Resultat att nämna är linjesorterna Catalina som gett mycket bra avkastning i hela landet och Beluga som gett bra avkastning i område A och B. Av Hybriderna har PR46W09 samt CWH 084 i område A och B gett högst skörd samt Excalibur och Hornet i område C-F.

Flerårsresultat

Utbudet av sorter är mycket stort och det finns inga möjligheter att här kommentera varje enskild sort. Till detta hänvisas till "Sortval" utgiven vid SLU. Det finns dock några sorter som kan nämnas särskilt vid en studie av flerårsmedeltal. Av linjesorterna är detta Catalina som är prövad 2 år, 2005 och 2007 med mycket gott resultat i hela landet samt Beluga i område A och B, även den prövad 2 år. Av hybrid sorterna bör nämnas Excalibur, PR46W31 och SW Amigo. Excalibur har gått särskilt bra i område C-F

Dvärghybrider

Sedan 2006 har även en ny typ av hybrider provats, så kallade dvärghybrider. Dvärghybrider är framförallt kortare än vanlig hybridraps. Från 2007 finns resultat från två dvärghybrider. PR45D01 är prövad 2 år och har medelgod avkastning. CWH086D är endast provad ett år. Sorten utmärkte sig med extremt god övervintringsförmåga i flera försök som haft stor vinterpåfrestning. I framtiden kommer vi troligen att se mer sorter med dvärggenskaper.

Sortegenskaper

Skillnaden i mognadstid är liten mellan sorterna i försöken. Troligt är att denna skillnad är större i praktisk odling. De flesta hybriderna är numera kortare än Banjo och stjälkstyrkan har också blivit bättre. Generellt så har hybriderna något bättre övervintringsförmåga

men också större kompensationsförmåga för vinterskador. Allra bäst vinterhärdighet har hybriderna Calypso och Madonna. Värt att notera är dock att linjesorten Californium har lika bra vinterhärdighet som de bästa hybriderna. Inte undra på att det är en av de större sorterna i östra Europa.

Tabell 1. Avkastningsresultat från sortförsök 2007

Linjesorter	Sydvästra Götaland Område A		Sydöstra Götaland Område B		N Götaland och Svealand Område C-F	
	Råfett Rel tal	Antal förs.	Råfett Rel tal	Antal förs.	Råfett Rel tal	Antal förs.
	1 990		1 700		1 770	
Carousel	100	6	100	4	100	10
Status (hybrid)	98	6	110	4	112	10
Catalina	116	2	113	2	117	3
Vision	115	2	110	2	102	3
MLCH 141	115	2	105	2	115	3
Beluga	113	2	118	2	89	3
Beamer	113	2	82	2	98	3
Fair	112	2	100	2	110	3
Insider	110	2	108	2	98	3
Castille	107	2	112	2	100	3
Olivert	106	2	88	2	96	3
Verona	104	2	88	2	102	3
Casoar	104	2	106	2	102	3
Gospel	103	2	101	2	97	3
MLCH 146	103	2	99	2	113	3
Lioness	102	2	93	2	90	3
Nemax	102	2	106	2	105	3
Astrid	101	2	105	2	100	3
Grizzly	99	2	105	2	92	3
Bravour	97	2	111	2	95	3
Genius	95	2	101	2	93	3
HSK	94	2	103	2	109	3
Californium	93	2	120	2	114	3
Ramiro	92	2	103	2	96	3
Falstaff	92	3	98	2	100	6
Lorenz	90	2	105	2	100	3
Winner	86	3	101	2	94	6
Oase	86	3	78	2	88	6

Tabell 1 forts. Avkastningsresultat från sortförsök 2007

Hybridsorter	Sydvästra Götaland Område A		Sydöstra Götaland Område B		N Götaland och Sve- aland Område C-F	
	Råfett	Antal förs.	Råfett	Antal förs.	Råfett	Antal förs.
	Rel tal		Rel tal		Rel tal	
	1 990		1 700		1 770	
Carousel (Linje)	100	6	100	4	100	10
Status	98	6	110	4	112	10
PR46W09	114	3	113	2	91	4
CWH 084	113	3	113	2	106	4
Hornet	113	3	109	2	118	4
CWH 090	111	3	115	2	115	4
Madonna	108	4	96	2	117	7
PR46W31	107	4	113	2	100	7
Finesse	106	3	114	2	98	4
Excalibur	105	3	108	2	118	4
PR45D01	105	3	108	2	108	4
Taurus	104	3	103	2	111	4
Amigo	103	3	109	2	98	4
Trabant	102	3	93	2	108	4
Banjo	101	4	110	2	107	7
Disco	101	4	112	2	105	7
Calypso	100	4	106	2	109	7
SW 05003C	100	3	102	2	119	4
CWH 086D	99	3	99	2	106	4
Exgold	98	3	111	2	105	4
Nelson	97	3	114	2	89	4

Tabell 2. Flerårssammanställning höstraps 2003-2007

Linjesorter	Sydvästra Götaland Område A		Sydöstra Götaland Område B		N Götaland och Svea- land Område C-F	
	Råfett Rel tal	Antal försök	Råfett Rel tal	Antal försök	Råfett Rel tal	Antal försök
	2 010 kg råfett/ha		1 870 kg råfett/ha		1 690 kg råfett/ha	
Carousel	100	29	100	13	100	31
Status, Hybrid	102	39	106	17	107	46
Catalina	112	6	111	4	115	5
Beluga	105	7	108	4	91	5
Lioness	105	7	95	4	96	5
Olivert	104	7	98	4	97	5
Insider	104	7	104	4	102	5
Oase	103	19	94	8	91	15
Verona	101	16	98	7	99	13
Gospel	101	21	101	9	104	13
Genius	99	11	100	6	96	7
Californium	98	11	108	6	106	8
Winner	96	23	104	9	100	31
Ramiro	95	17	98	8	97	9
Astrid	95	7	104	4	96	5
Falstaff	92	24	94	9	101	31
Hybridsorter						
PR46W31H	109	12	105	6	106	14
Madonna	107	19	104	8	108	23
Excalibur	107	7	106	4	117	7
Amigo	107	11	109	6	108	11
PR45D01	104	7	104	4	109	7
Disco	104	22	105	9	105	37
SW 05003C	104	7	100	4	117	7
Calypso	103	22	106	9	108	35
Finesse	103	7	109	4	102	7
Banjo	103	22	105	9	108	37
Status	102	39	106	17	107	46
Nelson	-	-	-	-	89	4

Tabell 3. Sortegenskaper 2003-2007

Linjesorter	Övervintring 0-100	Stjälk- styrka 0-100	Mognad dagar	Råfett % av ts	Protein % av ts	Strå längd cm
Astrid	83	92	347	46,1	35,6	119
Beluga	79	99	350	47,9	39,8	133
Californium	85	85	348	45,6	35,6	127
Carousel	83	89	349	47,1	35,6	124
Castille	83	92	348	46,3	35	124
Catalina	83	76	347	47,9	35,7	128
Falstaff	82	94	348	48,5	36,5	128
Genius	81	97	350	48,7	35	141
Gospel	83	91	350	47,2	35,3	127
Insider	81	95	349	48,3	36,4	138
Lioness	81	92	350	49,2	36,2	130
Oase	79	92	351	49,2	36,7	134
Olivert	82	81	350	49,8	37,1	132
Ramiro	80	90	349	48,0	36	135
Verona	81	94	350	48,5	36	135
Winner	83	85	349	47,0	35,3	132
Hybridsorter						
Amigo	82	98	349	48,0	35,9	136
Banjo	84	79	347	46,7	36,9	144
Calypso	85	93	348	47,4	37,5	141
Disco	82	94	349	47,9	35,9	140
Excalibur	85	84	347	47,4	36,1	131
Finesse	80	84	349	47,3	37,6	144
Madonna	87	91	348	47,5	36,8	143
Nelson	71	72	347	46,1	-	138
PR45D01H	83	98	349	46,8	35,7	119
PR46W31	79	93	350	46,5	35,2	142
Status	82	84	348	47,4	35,5	139
SW 05003C	84	86	348	48,2	36,8	141